Bijlagen

Bijlage 1.

Participatieverslag

Voor dit programma hebben we gebruik gemaakt van de een aantal methodes om input op te halen. Hierbij wordt een onderscheidt gemaakt tussen input uit de eigen organisatie en externe input van bedrijven, inwoners etc.

Extern

- **Inspiratieavond duurzaamheid:** een avond georganiseerd door de gemeente bij de Groene Transformator waar we met voorlopers op het gebied van duurzaamheid in gesprek gingen. De deelnemers vertegenwoordigen verschillende groepen in de samenleving, van inwoners en stichtingen, tot aan bedrijven en onderwijsinstellingen. Die avond konden deelnemers aansluiten bij thematafels, waar zij hun input kwijt konden. Per thema is veel input verzameld, wat verwerkt zal worden in het programma. Daarnaast kwam uit de avond dat het betrekken van jongeren en positieve communicatie steeds meer van belang zijn. En door het goede voorbeeld te geven en ruimte te bieden voor experimenten worden mensen sneller gemotiveerd. Verder moet de nadruk liggen op samenwerking en het delen van kennis.
- **Straatinterviews**: in de zomer van 2024 hebben op 2 dagen op verschillende locaties straatinterviews plaatsgevonden. Hierdoor kon de gewone burger bereikt worden, die normaal gesproken weinig met duurzaamheid van doen heeft. Hier is onder andere uitgekomen dat Groen het onderwerp is dat inwoners het belangrijkst vinden. De maatregel waar inwoners zelf in hebben geïnvesteerd is voornamelijk isolatiemaatregelen, een groene tuin en zonnepanelen. Ook het hergebruiken van spullen staat onder de aandacht. Daarnaast is ongeveer 34% van de ondervraagden bekend met acties van de gemeente.
- **Interviews met inwoners:** via een participatietraject van het Cuypershuis 'Onder de Wol' is op een laagdrempelige manier het gesprek aangegaan over duurzaamheid met inwoners. Hier is uitgekomen dat veel inwoners de beleving hebben zelf weinig impact te kunnen maken. De kansen liggen vooral bij de jeugd, aandacht voor de natuur, wijkgerichte aanpakken en stimuleren van producten die er al zijn.

Intern

- **Bestuur en management:** Er zijn verschillende gesprekken en interviews gevoerd met medewerkers op verschillende niveaus binnen de organisatie om input voor het duurzaamheidsprogramma te verzamelen. Uit deze gesprekken blijkt dat duurzaamheid steeds meer een belangrijk onderwerp wordt binnen de organisatie, met specifieke verduurzamingsinitiatieven die al in gang zijn in

diverse gebieden zoals vastgoed, bedrijventerreinen en onderwijs. Er is echter ook behoefte aan meer kennis en advies over duurzaamheid.

- Tijdens bijeenkomsten met het centraal management, het college en de raad kwamen enkele belangrijke thema's naar voren. Er werd geopperd dat de gemeente een rol moet spelen in het informeren en stimuleren van duurzaamheid, en dat er prioriteit moet liggen bij bewustwording en het tonen van een goed voorbeeld als organisatie. Het realiseren van concrete, haalbare resultaten is belangrijk, met kleine stappen zoals het verduurzamen van de eigen organisatie, bijvoorbeeld door elektrificatie van het wagenpark en het verduurzamen van gebouwen. Duurzaamheidscriteria moeten ook meegenomen worden in de besluitvorming en aanbesteding
- Er is een algemene instemming dat duurzaamheid geld kost, maar dat het belangrijk is om dit als onderdeel van de bredere visie en strategie te zien. Sociale duurzaamheid, bijvoorbeeld in samenwerking met partners zoals Westrom, werd ook genoemd als belangrijk aspect. De behoefte aan kennis over duurzaam inkopen was ook een terugkerend thema, evenals de wens om duurzaamheid concreet en toepasbaar te maken voor alle betrokkenen binnen de organisatie.
- **Enquête duurzaamheid vaste medewerkers gemeente:** 26% van de vaste medewerkers van de gemeente Roermond heeft deelgenomen aan de enquête. Over het algemeen vindt de meerderheid de gestelde duurzaamheidswaarden belangrijk of heel belangrijk. Daarnaast vindt de meerderheid dat de gemeente het goede voorbeeld moet geven. Echter, blijkt ook dat het kennisniveau op het gebied van duurzaamheid en hoe dit toe te passen in eigen werk vaak achterblijft. Verder blijkt dat de meerderheid ook betrokken wil blijven op het thema duurzaamheid (het liefst via Intro) en geïnteresseerd is om meer kennis op te doen middels trainingen.

Bijlage 2.

Evaluatie Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020-2024

In 2017 stelde de gemeente Roermond de Duurzaamheidsvisie vast. In deze visie staat de ambitie om in 2030 als gemeentelijke organisatie klimaatneutraal te zijn en in 2050 een klimaatneutrale stad te zijn. Deze visie werd verder uitgewerkt in het Uitvoeringsprogramma Duurzaamheid 2020-2024, dat in 2020 door de gemeenteraad is vastgesteld. Sindsdien zijn er veel ontwikkelingen geweest, zowel lokaal als landelijk.

Deze evaluatie beoordeelt de uitvoering van het programma, kijkt welke acties zijn gerealiseerd en welke niet, en geeft inzicht in aanvullende duurzaamheidsinitiatieven die in de afgelopen drie jaar zijn ontstaan. De evaluatie is gebaseerd op gesprekken met interne medewerkers en een analyse van relevante beleidsdocumenten.

1. Energietransitie

1.1 Algemeen

De energietransitie heeft de afgelopen jaren een grote ontwikkeling doorgemaakt. Naast de uitvoering van geplande projecten zijn er ook nieuwe initiatieven en uitdagingen bijgekomen, zoals de duurzaamheidscampus, de Groene Transformator en de verduurzaming van monumenten.

1.2 Regionale Energie Strategie (RES)

Gemeente Roermond maakt deel uit van de RES-regio Noord- en Midden-Limburg, samen met veertien andere gemeenten, de provincie Limburg, Waterschap Limburg en Enexis. De RES 1.0 is in juli 2021 vastgesteld en ingediend bij het Rijk. Binnen de RES werken gemeenten samen aan vraagstukken over energieopwekking, energiebesparing en de warmtetransitie. De samenwerking biedt kennisuitwisseling en gezamenlijke onderzoeksinitiatieven, zoals verkenningen naar opwek langs rijkswegen en energietransitie in de industrie. Sinds januari 2025 is de RES een centrumregeling geworden.

1.3 Transitievisie Warmte

De Transitievisie Warmte is in februari 2022 vastgesteld door de gemeenteraad. Er is nog geen aparte uitvoeringsagenda opgesteld. In 2024 is besloten dit integraal onderdeel uit te laten maken van dit Programma Duurzaamheid 2025-2028. Dit sluit beter aan bij de bredere energietransitie en de samenhang met andere duurzaamheidsthema's.

Op dit moment ligt de focus vooral op energiebesparing. Dit gebeurt via energiecoaches, een energieadviseur en een isolatieprogramma. Daarnaast verkent de gemeente, samen met de partners van de RES Noord- en Midden-Limburg,

de mogelijkheden voor toekomstige warmteoplossingen, zoals geothermie en aquathermie. Deze innovaties worden onderzocht binnen de ontwikkelgroep warmte van de RES. Veel technieken zijn nog in ontwikkeling, waardoor energiebesparing voorlopig de meest effectieve en direct toepasbare strategie blijft.

1.4 Studie Energiepotentieel

De Studie Energiepotentieel (juni 2020) gaat over de technische en landschappelijke mogelijkheden voor zonne- en windenergie in Roermond. De landschappelijke kwaliteit is een leidend principe. De studie laat zien dat de ruimte in Roermond schaars is. Veel functies moeten op een beperkt oppervlak samenkomen, waardoor grootschalige opwek van duurzame energie lastig is. Toch zijn er drie potentiegebieden aangewezen waar opwekking mogelijk zou kunnen zijn: gebied A, B en C.

Op basis van deze studie heeft de gemeente richtlijnen opgesteld voor nieuwe energieprojecten (afwegingskader). In deze richtlijnen staat waar en hoe duurzame energie kan worden opgewekt. Daarbij wordt gekeken naar de omgeving en de ruimte die beschikbaar is.

Daarnaast is er een extra regel: duurzame energieprojecten moeten voor minstens 50% in handen zijn van lokale partijen. Dit betekent dat inwoners en bedrijven uit Roermond mee kunnen profiteren. Uiteindelijk is de gemeente afhankelijk van initiatieven van bewoners en ondernemers om deze plannen werkelijkheid te maken.

1.5 Slim Energienet Roermond (SER) / Proeftuin Aardgasvrije wijken

In 2017 startte het project Slim Energienet Roermond als onderdeel van de landelijke Proeftuin Aardgasvrije Wijken. Dit programma ondersteunt gemeenten bij de overgang naar aardgasvrije oplossingen. In 2019 werd een ontwikkelovereenkomst ondertekend en begon de uitwerking van het plan. Het doel was om een collectief warmtenet te ontwikkelen met restwarmte van Smurfit Kappa Roermond Papier. Dit bleek echter niet haalbaar door meerdere belemmeringen. Daarom besloot de Stuurgroep SER (gemeente, Enpuls, Equans en de provincie) om het project stop te zetten.

1.6 Samenwerking met energiecoöperaties

In Roermond zijn twee energiecoöperaties actief: RoerOm Energie en EOS. De gemeente werkt nauw samen met deze coöperaties om duurzame doelen te behalen. Waar mogelijk, geven we de voorkeur aan coöperaties boven commerciële partijen.

Ook op het gebied van energiebesparing is er samenwerking. Zo kunnen woningeigenaren gratis advies krijgen van een energiecoach. Dit project voeren we samen uit met RoerOm Energie. De energiecoaches zijn opgeleide vrijwilligers die thuis bij mensen een stappenplan maken om hun woning te verduurzamen.

1.7 Aanpak energiearmoede

De aanpak van energiearmoede richt zich op energiebesparing. Inwoners met een inkomen tot 120% van het sociaal minimum konden gebruikmaken van de regeling EnergieKado. Deze regeling bood drie keuzes ter waarde van 200 euro:

- Online winkelen – zelf energiebesparende materialen bestellen en installeren.
- Lokaal winkelen – een waardebon besteden bij lokale winkels en zelf de materialen aanbrengen.

- Hulp aan huis (klusbus) – materialen laten installeren door professionals.

In 2024 is de aanpak aangepast:

- Online winkelen en de lokale bon vervielen.
- De focus ligt volledig op de huis-aan-huis aanpak, met samenwerking met sociale initiatieven.
- De inkomensgrens werd verhoogd naar 150% van het sociaal minimum.

Zo wordt de ondersteuning toegankelijker en effectiever voor een bredere doelgroep. Een deel van de specifieke uitkering energiearmoede (1,5 mln) is overgeheveld naar de isolatieaanpak, die zich ook richt op de energiearmoede doelgroep woningeigenaren.

1.8 Energieloket

Roermond heeft een online energieloket via Duurzaam Bouwloket. Inwoners kunnen daarnaast terecht bij een energieadviseur bij de Groene Transformator voor gratis advies. In de toekomst worden deze diensten mogelijk ondergebracht in de duurzaamheidscampus.

1.9 Zon Op Je Dak

Een belangrijke aanbeveling uit de Studie Energiepotentieel is om vol in te zetten op zonnepanelen op daken. Het project Zon Op Je Dak geeft hier invulling aan. Dit project is toegankelijk voor alle inwoners en heeft als doel 800 huishoudens te voorzien van zonnepanelen via een ontzorgings- en financieringsstructuur. Door landelijke ontwikkeling is de interesse in zonnepanelen sterk gedaald in 2024 / 2025.

1.10 Collectief zonne-energieproject

Via de postcoderoos-regeling is het dak van Herteheym – eigendom van de gemeente - voorzien van zonnepanelen. Het beheer van de panelen ligt bij energiecoöperatie RoerOm.

1.11 Bedrijfsleven en energietransitie

De gemeente Roermond stimuleert de verduurzaming van bedrijventerreinen, al is er geen apart plan hiervoor. Wel maakt duurzaamheid een belangrijk onderdeel uit van de visie ‘Bedrijventerreinen van de Toekomst’. Binnen deze visie wordt per bedrijventerrein gekeken welke duurzame initiatieven mogelijk zijn en hoe de gemeente hierbij kan ondersteunen.

Op bedrijventerrein Willem-Alexander is een kwartiermaker aan de slag gegaan met verduurzaming. Een van de projecten is het onderzoeken van een mogelijke Energy Hub. Ook op bedrijventerrein Roerstreek is gestart met de ontwikkeling van een Energy Hub en binnen het parkmanagement wordt gewerkt aan een werkgroep duurzaamheid.

Bedrijven zitten vaak vol ideeën op het gebied van duurzaamheid. De gemeente speelt hierin een ondersteunende rol en kijkt of per bedrijventerrein een eigen uitvoeringsprogramma kan worden opgesteld. Daarnaast is via de energiebrigade ondersteuning geboden aan ondernemers in het midden- en kleinbedrijf, met zowel advies als financiering om verduurzaming mogelijk te maken. Door deze aanpak

worden bedrijventerreinen en ondernemers gestimuleerd om samen duurzame stappen te zetten.

1.12 Prestatieafspraken woningcorporaties

Duurzaamheid is een vast onderdeel van de afspraken met woningcorporaties. Landelijke regels zorgen ervoor dat corporaties hun woningen verduurzamen, maar de gemeente kan hier via de afspraken ook invloed op uitoefenen. Een belangrijk doel is dat er geen woningen meer zijn met energielabel F en G.

In de afspraken voor 2024, die eind 2023 zijn ondertekend, zijn de eisen verder aangescherpt. Vanaf 2028 mogen er ook geen woningen meer zijn met energielabel E. Dit komt door nieuwe landelijke regels. Daarnaast overlegt de gemeente vanaf 2024 regelmatig met woningcorporaties om de voortgang te bespreken.

Voor particuliere woningen heeft de gemeente minder invloed. Wel kan zij eigenaren stimuleren en helpen bij het verduurzamen van hun woning.

1.13 Duurzaamheidscampus

De gemeente werkt met IW Zuid Oost, Bouwmensen Limburg en Gilde Opleidingen aan het opzetten van een duurzaamheidscampus. Deze campus richt zich op:

- Verduurzamingsadvies voor gebouwen (inwoners en MKB)
- Innovatie in de bouw- en installatiesector
- Opleiden van vakmensen

De businesscase is afgerond en vervolgstappen worden gezet. Zoals het werven van een kwartiermaker, het voorbereiden van een regiodeal aanvraag en zoeken naar andere financieringsmogelijkheden.

1.14 De Groene Transformator

De Groene Transformator ontstond uit de Denktank Roermond Duurzaam in 2020. Dit fysieke centrum biedt inwoners laagdrempelige informatie over duurzaamheid en organiseert evenementen en netwerkmomenten.

1.15 Duurzaamheid en monumenten

Roermond heeft veel monumenten en is de tweede monumentenstad van Limburg. In zekere zin zijn monumenten al duurzaam, omdat ze behouden blijven en niet worden vervangen door nieuwbouw. Toch brengt de energietransitie voor monumenten extra uitdagingen met zich mee. De regels voor verduurzaming zijn strenger dan bij gewone gebouwen, vooral als het gaat om het uiterlijk van het pand.

Monumenten hebben vaak slechte isolatie, waardoor isolatiemaatregelen belangrijk zijn. Gewone energiecoaches hebben niet altijd de juiste kennis, daarom is er steeds meer vraag naar gespecialiseerde energiecoaches. Ook gelden er strengere regels voor het opwekken van duurzame energie bij monumenten.

In de erfgoedvisie is vastgelegd dat we eigenaren gaan helpen bij het verduurzamen van monumenten. Dit plan is nog niet uitgevoerd.

2. Mobiliteit

2.1 Algemeen

Binnen het uitvoeringsprogramma duurzaamheid heeft de gemeente Roermond verschillende initiatieven ondernomen om mobiliteit te verduurzamen. De focus ligt op het verminderen van autogebruik en het stimuleren van alternatieve, duurzamere vervoersmiddelen zoals fietsen, deelmobiliteit en elektrisch vervoer. Daarnaast speelt logistiek een belangrijke rol in de transitie, waarbij wordt ingezet op schonere distributiemethoden en efficiënter transport.

2.2 Project RESOLVE

Het project RESOLVE is inmiddels afgerond. Dit project richtte zich op beleidsbeinvloeding en niet uitvoering. Hoofddoel was om CO2-reductie van retailverkeer op de agenda te zetten. In Roermond lag de focus vooral op deelmobiliteit en stadslogistiek.

2.3 Midden-Limburg Bereikbaar

Voorheen bekend als Roermond Bereikbaar, is Midden-Limburg Bereikbaar inmiddels een programmabureau dat zich richt op mobiliteitshinder en gedragsverandering. Duurzaamheid speelt een ondersteunende rol binnen dit programma. Campagnes zoals Fietsenzomer, communicatie rond de tunnelsluiting, samenwerking met bedrijven en maatregelen voor drukke toeristische dagen dragen bij aan een duurzame mobiliteitstransitie.

2.4 SHAREuregio

Het project SHAREuregio is afgerond en richtte zich op grensoverschrijdende deelmobiliteit. Dit heeft geleid tot de aanschaf van vier elektrische deelauto's en vier deelfietsen, die nu beschikbaar zijn voor gemeentelijke dienstreizen. De ambitie om deze vervoersmiddelen breder beschikbaar te stellen voor inwoners en bezoekers is echter nog niet gerealiseerd.

2.5 Van wegtransport naar duurzame binnenvaart

De verschuiving van wegtransport naar binnenvaart wordt onderzocht als onderdeel van de bredere verduurzamingsstrategie voor bedrijventerreinen. Bedrijventerrein Willem-Alexander heeft een Europese subsidie ontvangen voor de doorontwikkeling van de haven. Het gaat om een plan waarbij hoogwaterbescherming wordt gecombineerd met logistieke kades.

2.6 Laadinfrastructuur elektrisch rijden

De concessie voor laadpalen met Vattenfall loopt af in juli 2024. Er zijn algemene uitdagingen, zoals een tekort aan capaciteit en materialen. In Roermond worden laadpalen niet alleen op aanvraag geplaatst, maar ook proactief op strategische plekken om de laadinfrastructuur te verbeteren.

2.7 Stimuleren van duurzame mobiliteit door infrastructuur en fietsverbindinge

Duurzame mobiliteit vereist een lange termijn investering in infrastructuur. Projecten zoals de verbetering van de Oranjelaan en de Singelring dragen bij aan betere en veiligere fietsverbindingen, waardoor fietsen aantrekkelijker wordt.

2.8 Deelmobiliteit

In 2020-2021 werd een pilot met elektrische deelsteps uitgevoerd, maar door nieuwe regelgeving omtrent helmverplichtingen is deze niet verder doorgezet. Daarentegen heeft SHAREuregio wel gezorgd voor uitbreiding van deelmobiliteit binnen de gemeentelijke organisatie.

2.9 Cityhub en stadsdistributie

Roermond werkt aan de transitie naar een zero-emissie zone voor stadslogistiek. Twee projectleiders zijn eind 2023 aangesteld om dit proces te begeleiden. Een Cityhub wordt als een belangrijke oplossing gezien om efficiëntere en duurzamere stadsdistributie mogelijk te maken

3. Klimaatadaptatie & Biodiversiteit

3.1 Algemeen

In december 2024 is de Groenvisie vastgesteld. Hierin staat wat we willen bereiken en hoe we dat doen op het gebied van groen, biodiversiteit en klimaatadaptatie. Het plan zorgt ervoor dat alle losse projecten beter op elkaar aansluiten en bijdragen aan een groener en klimaatbestendig Roermond.

3.2 Uitvoering Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie

Er is een regionale risicodialoog gehouden op basis van de stresstest light. Samen met Waterpanel Noord werkt de gemeente aan de Regionale Uitvoeringsagenda Klimaatadaptatie. Daarnaast heeft Roermond een eigen agenda voor klimaatadaptatie en biodiversiteit. Bij nieuwe bouw- en infrastructuurprojecten wordt hier actief rekening mee gehouden.

3.3 Meerjaren Uitvoeringsprogramma Groen

Het voormalig Meerjaren Uitvoeringsprogramma richtte zich vooral op snel uit te voeren projecten, Zo zijn er drie tiny forests aangelegd, stimuleert de gemeente de aanleg van geveltuintjes en deed Roermond in 2024 mee aan het NK Tegelwippen. Met de nieuwe groenvisie komt er een bredere en meerjarige aanpak voor groen in de stad.

3.4 Haalbaarheidsonderzoek vergroening Roermond

In 2024 werd een quickscan uitgevoerd als basis voor de groenvisie. Deze scan inventariseert onder andere pleinen die geschikt zijn voor vergroening en omgevormd kunnen worden tot groene ontmoetingsplekken.

3.5 1 Miljoen Bomenplan

In 2022 en 2023 zijn binnen het kader van het 1 Miljoen Bomenplan op verschillende locaties in Roermond inheemse bomen en struiken geplant.

3.6 Water-klaar-regeling

De Water-klaar-regeling stimuleert inwoners en bedrijven om hun regenwaterafvoer los te koppelen van de riolering. In 2021 en 2022 is hiermee een succesvol project

uitgevoerd op bedrijventerrein Roerstreek-Noord. Met subsidie van de gemeente en het waterschap is hier ongeveer 13 hectare dak- en verhard oppervlak afgekoppeld. Dit helpt wateroverlast te verminderen bij hevige regenval. Ook inwoners hebben door deze regeling hun regenwaterafvoer aangepast. In 2023 is de regeling opnieuw opengesteld tot en met 2025, met extra aandacht voor communicatie om meer mensen te bereiken.

3.7 Infiltreren regenwater en scheiden waterstromen

Bij nieuwbouwplannen wordt regenwater lokaal verwerkt en geïnfiltreerd in de bodem. In 2024 is een nieuw water- en rioleringsplan (WRP) vastgesteld door de gemeenteraad.

3.8 Versterken natuurwaarden in natuurgebieden

In 2022 en 2023 zijn in de natuurgebieden De Breidberg en De Driestruik vier natuurpoelen gerealiseerd, mede dankzij subsidie van de Provincie Limburg.

4. Circulaire economie & Schone Stad

Circulariteit betekent dat we materialen en grondstoffen hergebruiken, zodat we minder afval produceren. In het beleid van de gemeente Roermond ligt de focus vooral op het beter scheiden en hergebruiken van afval. Circulair bouwen en duurzame infrastructuur krijgen nog weinig aandacht. In dit hoofdstuk bespreken we eerst de acties uit het uitvoeringsprogramma en daarna andere projecten die hierbij aansluiten.

4.1. Minder huishoudelijk restafval

De gemeente Roermond wil de hoeveelheid huishoudelijk restafval per persoon terugbrengen tot maximaal 100 kg per jaar in 2025. In 2024 ligt dit aantal nog hoger dan gewenst.

Een van de maatregelen om dit doel te bereiken is het wekelijks ophalen van plastic, metalen verpakkingen en drankkartons (PMD). Dit heeft geleid tot een verdubbeling van de hoeveelheid ingezameld PMD.

4.2. Samenwerking voor duurzamer afvalbeheer

De gemeente werkt samen met Afvalsamenwerking Limburg (ASL) om afval beter te scheiden en grondstoffen opnieuw te gebruiken. In nieuwe afvalcontracten is duurzaamheid een belangrijk uitgangspunt.

4.3. Opruimen van zwerfafval

De gemeente ondersteunt inwoners die zwerfafval opruimen door materiaal beschikbaar te stellen. Er zijn mogelijkheden om deze acties groter op te zetten en beter te organiseren, zodat ze meer effect hebben.

4.4. Verduurzamen van evenementen

De gemeente werkt aan een duurzaamheidsparagraaf binnen het evenementenbeleid. Hierin staan de belangrijkste richtlijnen en voorwaarden voor duurzame evenementen. Het gaat onder andere over communicatie, vervoer, CO_2-uitstoot,

waterverbruik, groen en afvalbeheer. In 2025 is de Roermondse stadsbeker tijdens de carnaval geïntroduceerd.

4.5. Milieupark 2.0

De gemeente onderzoekt de mogelijkheden voor een vernieuwd milieupark of circulair ambachtscentrum. In dit centrum staat hergebruik en het sluiten van de grondstoffenkringloop centraal.

4.6. Schone Lucht Akkoord

Het Schone Lucht Akkoord (SLA) is een plan van de overheid om de lucht in Nederland schoner te maken. In 2024 is gemeente Roermond aangesloten bij het Schone Lucht Akkoord.

5. Duurzaamheid binnen de Gemeentelijke Organisatie

5.1 Algemeen

De gemeentelijke organisatie speelt een voorbeeldrol als het gaat om duurzaamheid. Hoewel er al stappen zijn gezet, zoals de implementatie van de CO2-Prestatieladder, is er nog veel te doen. Dit hoofdstuk beschrijft de voortgang en ambities op het gebied van energieverbruik, vastgoedbeheer, inkoopbeleid en mobiliteit binnen de gemeente Roermond.

5.2 Duurzaamheid en Gemeentelijk Vastgoed

Voorheen werd gemeentelijk vastgoed vooral operationeel beheerd. Vervangingen gebeurden volgens het principe 'nieuw voor oud', waarbij oude gebouwen en installaties werden vervangen door moderne versies zonder verdere verduurzaming.

Nu kiest de gemeente voor een bredere en slimmere aanpak. Dit betekent dat gebouwen worden beoordeeld op verschillende punten, waarna een plan wordt gemaakt voor onderhoud en verduurzaming.

Ondertussen worden al duurzame verbeteringen doorgevoerd, zoals:

- Vervangen van oude gasketels door warmtepompen in plaats van opnieuw aardgasinstallaties te installeren.
- LED-verlichting met bewegingsdetectie installeren in kantoren.
- Slimme gebouwbeheersystemen inzetten om energieverbruik efficiënter te maken.
- De gemeente werkt zoveel mogelijk volgens het principe 'beter voor oud' in plaats van 'nieuw voor oud', waarbij verduurzaming wordt meegenomen in natuurlijke vervangingsmomenten.
- Sinds 2020 gebruikt de gemeente meer data om inzicht te krijgen in het energieverbruik van gebouwen. Dit gebeurt via een speciaal dashboard, waarmee makkelijker besparingen kunnen worden doorgevoerd.

5.3 Maatschappelijk Vastgoed

In het Integraal Huisvestingsplan (IHP) staan vijf belangrijke onderdelen voor onderwijshuisvesting. Eén daarvan is kwaliteit en duurzaamheid. Dit sluit aan bij de duurzaamheidsdoelen van de gemeente. Nieuwe schoolgebouwen moeten energieneutraal worden. Eigenaren van maatschappelijk vastgoed kunnen gebruikmaken van de subsidieregeling DUMAVA om hun gebouwen te verduurzamen. In 2023 en 2024 zijn hiervoor aanvragen ingediend. In 2024 zijn een aantal van deze aanvragen goedgekeurd.

5.4 Duurzaam Inkopen en Aanbesteden

In september 2023 is het nieuwe inkoop- en aanbestedingsbeleid ingegaan. Hierin is Maatschappelijk Verantwoord Inkopen (MVI) opgenomen. Hierin staat dat de gemeente bij het inkopen van producten en diensten rekening houdt met duurzaamheid.

Bij aanbestedingen kunnen bedrijven extra punten krijgen als ze duurzaam werken. In sommige projecten zijn duurzaamheidseisen al standaard opgenomen. Zo was emissieloos bouwen een eis bij het project Oranjelaan.

5.5 Verlichting Openbare Ruimte

De gemeente heeft een nieuw plan voor de verlichting in de openbare ruimte. Hierin staat waar verlichting verbeterd moet worden. Hoewel de huidige verlichting nog niet aan vervanging toe is, is toch besloten de uitrol van LED-verlichting versneld uit te voeren. LED zorgt voor lagere energiekosten en minder CO2-uitstoot.

5.6 Inkoop van Duurzaam Opgewekte Energie

De gemeente Roermond heeft een onderzoek uitgevoerd naar Inkoop van Regionaal Duurzaam Opgewekte Energie (IRDOE). Dit onderzoek heeft helaas niet tot een gerealiseerd plan geleid. Wel wordt vanaf 2025 elektriciteit volledig groen ingekocht en vanaf 2025 wordt er een klein aandeel lokaal opgewekte stroom via RoerOmEnergie ingekocht.

5.7 CO_2-Prestatieladder

De CO_2-Prestatieladder is een hulpmiddel om de uitstoot van de gemeentelijke organisatie te meten en te verminderen. In 2024 is gemeente Roermond gecertificeerd.

De eerste stap is het berekenen van de CO_2-uitstoot van de eigen organisatie. Daarna wordt gekeken naar de uitstoot in de hele keten en uiteindelijk naar bredere effecten. Concrete maatregelen om de uitstoot te verminderen zijn:

- Inkoop van groene energie
- Beter isoleren van gebouwen
- Vervangen van verlichting door LED
- Stimuleren van hybride werken
- Gebruik van openbaar vervoer in plaats van de auto voor dienstreizen
- Duurzamer vervoer voor bijvoorbeeld boa’s

Met deze aanpak wil de gemeente het goede voorbeeld geven aan inwoners en bedrijven. De CO_2-Prestatieladder helpt om alle duurzame inspanningen binnen de organisatie overzichtelijk samen te brengen.

Bijlage 3.

Verklarende woordenlijst

- **European Green Deal:** Een pakket aan beleidsinitiatieven van de Europese Commissie met als doel om Europa klimaatneutraal te maken tegen 2050 door het bevorderen van duurzaamheid en het verminderen van de uitstoot van broeikasgassen.
- **Circular Economy Action Plan:** Een actieplan van de Europese Commissie gericht op de overgang naar een circulaire economie, waarbij producten en materialen zo lang mogelijk worden hergebruikt en gerecycled om afval te minimaliseren.
- **Hernieuwbare energie:** Energie afkomstig van natuurlijke bronnen die constant worden aangevuld, zoals zonlicht, wind, regen, getijden, golven en aardwarmte.
- **Energiesysteem:** Het geheel van infrastructuur, technologieën en processen die betrokken zijn bij de opwekking, transmissie, distributie en consumptie van energie.
- **Klimaatakkoord:** Een internationaal verdrag of overeenkomst tussen landen met als doel om de uitstoot van broeikasgassen te verminderen en de klimaatverandering aan te pakken. Een bekend voorbeeld is het Akkoord van Parijs.
- **Klimaatneutraal:** Een staat waarin een persoon, organisatie of land geen netto-uitstoot van broeikasgassen produceert, vaak door een combinatie van emissiereductie en compensatie.
- **Circulaire economie:** Een economisch systeem gericht op het elimineren van afval en het continu hergebruiken van hulpbronnen door middel van hergebruik, reparatie, refurbishment, en recycling.
- **Bio-based bouwen:** De constructie van gebouwen en infrastructuur met gebruik van biologische, hernieuwbare materialen zoals hout, bamboe, en biocomposieten.
- **Klimaatadaptatie:** Het aanpassen van systemen en infrastructuren om de negatieve effecten van klimaatverandering te beperken en veerkrachtiger te maken.
- **Biodiversiteit:** De verscheidenheid aan leven op aarde, inclusief het aantal soorten, genetische variatie en de complexiteit van ecosystemen.
- **Salderingsregeling:** Een regeling waarbij eigenaren van zonnepanelen de opgewekte stroom kunnen terugleveren aan het elektriciteitsnet en de kosten kunnen verrekenen met de afgenomen stroom.

- **Aardgasvrij:** Het streven om geen gebruik meer te maken van aardgas voor verwarming, koken en warm water, en over te stappen op duurzamere energiebronnen.
- **Energiearmoede:** Een situatie waarin huishoudens moeite hebben om hun energierekening te betalen, waardoor ze in de kou zitten of schulden maken.
- **Keyport:** Een samenwerkingsverband tussen bedrijven, onderwijsinstellingen en overheden in Midden-Limburg om economische ontwikkeling en innovatie te stimuleren.
- **RES (Regionale Energiestrategie):** Een plan waarin regio's in Nederland beschrijven hoe ze willen bijdragen aan de nationale energietransitie, met doelen voor duurzame energieopwekking en energiebesparing.
- **Schone Lucht Akkoord (SLA):** Een akkoord tussen de Nederlandse overheid, provincies en gemeenten om de luchtkwaliteit te verbeteren en de gezondheid van de inwoners te beschermen.
- **Actieve mobiliteit:** Verplaatsingen waarbij mensen zelf actief zijn, zoals lopen en fietsen, in plaats van passief vervoer zoals auto's of bussen.
- **Deelmobiliteit:** Vervoersmiddelen die door meerdere mensen worden gedeeld, zoals deelauto's, deelfietsen of deelsteps, om het gebruik van eigen voertuigen te verminderen.
- **Midden Limburg Bereikbaar (MLB):** Een initiatief om de bereikbaarheid en mobiliteit in Midden-Limburg te verbeteren door middel van slimme en duurzame vervoersoplossingen.
- **CO_2-prestatieladder:** Een certificeringssysteem in Nederland dat bedrijven en organisaties helpt om hun CO_2-uitstoot te verminderen en duurzamer te werken.